

1 The Gemara relates;
 רב ששת - R' Sheishes fasted all day on פסח. The גמרא first assumes that he must have held that the איסור to eat is during the time that קרבן פסח can be brought, out of a concern that he will get so caught up in his food that he will neglect the קרבן פסח - And he must hold that the קרבן פסח can be brought all day, even in the morning of פסח.

1

רב ששת
 הוה יתיב בתעניתא
 כל מעלי יומא דפסחא
 ערב פסח fasted ALL DAY רב ששת

The גמרא first assumes...
 He must have held,
 The איסור to eat is during the time
 a קרבן פסח can be brought

Out of concern,
 He might neglect the קרבן פסח

And he must hold,
 The קרבן פסח
 can be brought
 ALL DAY

Even in the morning of פסח

2 However the גמרא concludes that actually רב ששת holds the איסור to eat on ערב פסח begins 9 hours into the day, so that one has appetite for the מצה, but רב ששת was an איסטניא - he had a very sensitive stomach - בצפרא - אי טעים בצפרא - If he ate anything in the morning he would not be able to eat that evening.

2

Howevver, the גמרא concludes...
 Actually רב ששת holds,
 The איסור to eat begins
 9 hours into the day

So one has appetite
 for the מצה

איסטניא רב ששת
 אי טעים בצפרא מידי
 לאורתא לא בוק מפני איב מיכא

4 In the Mishnah at the beginning of the Perek we learned; ואפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב - Even the poorest person must eat in a reclining position at the סדר,

The Gemara discusses three issues relating to הסיבה:

4 **מלכות:**

ואפילו עני שבישראל
לא יאכל עד שיסב
*Even the poorest person
MUST RECLINE at the סדר*

THREE ISSUES RELATING TO הסיבה

5 First the Gemara discusses which parts of the סדר require leaning: מצה צריך הסיבה - We must lean while eating the מצה.
מרור אין צריך הסיבה - We do not need to lean while eating the מרור.
יין - The four cups of wine - איתמר משמיה דרב נחמן צריך - Rav Nachman said that two cups of wine need הסיבה and the other two cups do not need הסיבה. There are conflicting opinions whether רב נחמן held the first two need הסיבה because that is the part of the סדר where we talk about the actual exodus from מצרים, or the last two require הסיבה because that is after we were already free. השתא דאתמר הכי ואתמר. הכי אידי ואידי בעי הסיבה - Since there is reason to argue that the first two require הסיבה and reason to argue that the last two require הסיבה, we must do הסיבה for all four cups.

5

1
*Which parts of the סדר
require leaning*

<p>~~X~~</p> <p>מרור</p> <p>אין צריך הסיבה</p>	<p>✓</p> <p>מצה</p> <p>צריך הסיבה</p>
<p>← ואתמר משמיה דרב נחמן אין צריך הסיבה</p> <p>TWO CUPS of wine</p> <p>↓</p> <p>הסיבה DON'T NEED</p>	<p>→ ואתמר משמיה דרב נחמן צריך הסיבה</p> <p>TWO CUPS of wine</p> <p>↓</p> <p>הסיבה NEED</p>

? **יין** ?

השתא דאתמר הכי ואתמר הכי אידי ואידי בעי הסיבה

Since there's reason to argue. . .

We must do הסיבה for all 4 cups!

First two?

Where we talk about the exodus from מצרים

Second two?

That is after we were already free

- 8 Second, the גמרא discusses how to properly position oneself for הסיבה.
 הסיבה - פרקדן לא שמה הסיבה - Leaning on the back is not considered הסיבה.
 הסיבה - Leaning on the right side is not considered הסיבה - PLUS - שמא יקדים קנה לוושט - It can also be a choking hazard.

8

2
 How to properly position oneself for כסיבה

❌ הסיבת ימין ❌ פרקדן

לא שמה הסיבה לא שמה הסיבה

PLUS
 שמא יקדים קנה לוושט

✅

- 9 Third, the גמרא discusses who is required to do הסיבה:
 אשה אצל בעלה לא בעיית הסיבה - A woman eating with her husband is not required to lean. The Rashbam quotes the שאילתית -
 לאו דרכייהו דנשי למזגא - It was not customary for women to lean while eating. However, חשובה היא צריכה הסיבה - A prominent woman is required to lean.

9

3
 Who is required to do כסיבה

אשה אצל בעלה
 לא בעיית הסיבה

רשב"ם
 Quotes the שאילתית
 לאו דרכייהו דנשי למזגא
 It was not customary for women to lean while eating
 However...
 ואם אשה חשובה היא
 צריכה הסיבה

- 10 בן אצל אביו בעיית הסיבה - A son sitting by his father has to lean.

10

בן אצל אביו
 בעיית הסיבה
 A son has to lean

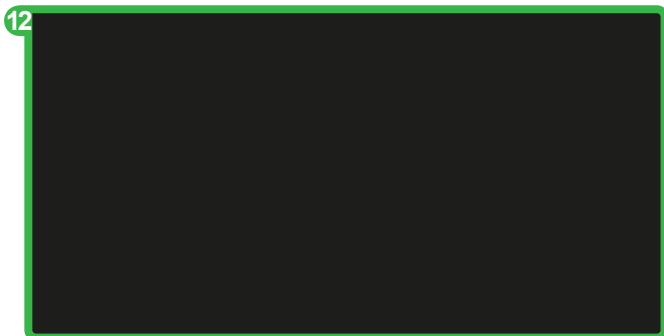
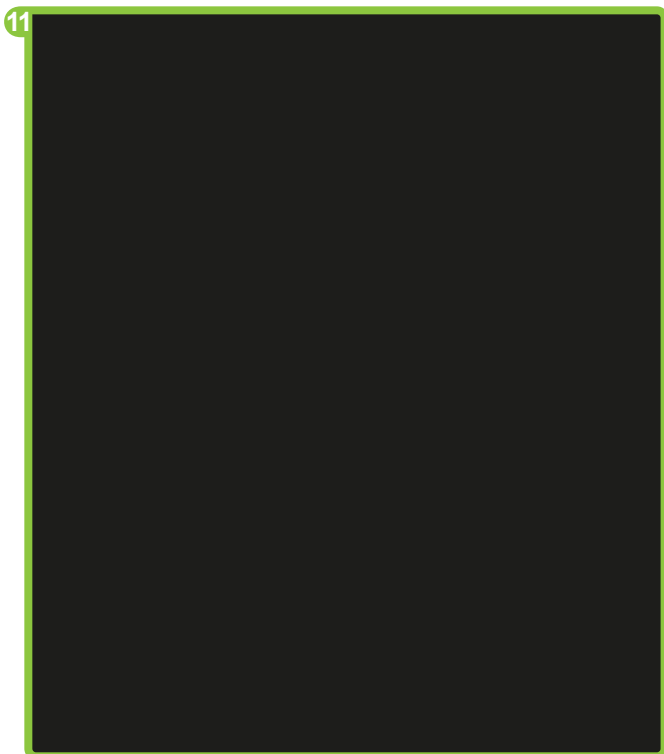
11 תלמיד אצל רבו מאי -
 What is the Halachah of student by his Rebbe?
 The gemara relates that the תלמידים of רבה would lean on each other's knees when sitting by רבה. However, רב יוסף - who later became the Rosh Yeshiva - told them that they are exempt, because
 מורא רבך כמורא שמים -
 The fear of their Rebbe should be like their fear of Heaven.
 However,
 שוליא דנגרי -
 An apprentice by his master does lean.

שמש מאי -
 What is the Halachah of a waiter?
 The גמרא cites a ברייתא;
 השמש שאכל כזית מצה כשהוא מיסב יצא -
 The waiter must eat a כזית מצה while leaning to fulfill his obligation of the Mitzvah.
 =====

The Gemara next discusses several Halachos of ארבעה כוסות - the four cups of wine.

12 ואמר רבי יהושע בן לוי נשים חייבות בארבעה כוסות הללו שאף הן היו באותו הנס -
 Women are obligated in ד' כוסות, because they were also involved in the miracle of יציאת מצרים.
 There is a well-known Machlokes in the interpretation of this statement.
 Rashi and the Rashbam say that the miracle occurred through the actions of women.
 ובשכר נשים צדקניות...נגאלו -
 The Jewish people were redeemed in the merit of the righteous women among them.
 Tosfos says that women were also the beneficiaries of the miracle, since they were also redeemed from Mitzraim.
 =====

אמר רב יהודה אמר שמואל ארבעה כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי -
 מזיגת כוס יפה -
 The four cups of wine must be diluted properly, as for all כוס של ברכה.
 The גמרא explains that each of the four cups has to have a quarter of a רביעית of pure wine, which when diluted with water in the ratio of 3 to 1, as was customary in those days, will make a רביעית of diluted drinkable wine.

13

– שתאן חי יצא אמר רבא ידי יין יצא ידי חירות לא יצא
ד' מצוה of מוצוה
כוסות, but not in the preferred way of feeling freedom.

– שתאן בבת אחת רב אמר ידי יין יצא ידי ארבעה כוסות לא יצא
If one drank all four cups together – not spread out over
the Seder - he fulfills the מצוה of drinking wine for שמחת
ד' כוסות of מוצוה, יו"ט, but not the מצוה.

– השקה מהן לפניו ולבני ביתו יצא
As long as the בעל הבית drinks the majority of the cup, he
can share the rest with his family members.

– רבי יהודה אומר צריך שיהא בו טעם ומראה יין
It must taste like wine and look like wine - based on the
Posuk;
אל תרא יין כי יתאדם - which refers to wine as red in color.
=====

The Gemara continues;
תנו רבנן הכל חייבין בארבעה כוסות הללו אחד אנשים ואחד נשים ואחד
– תינוקות
The Gemara says that everybody – men, women and
children – are obligated to drink the four cups of wine.

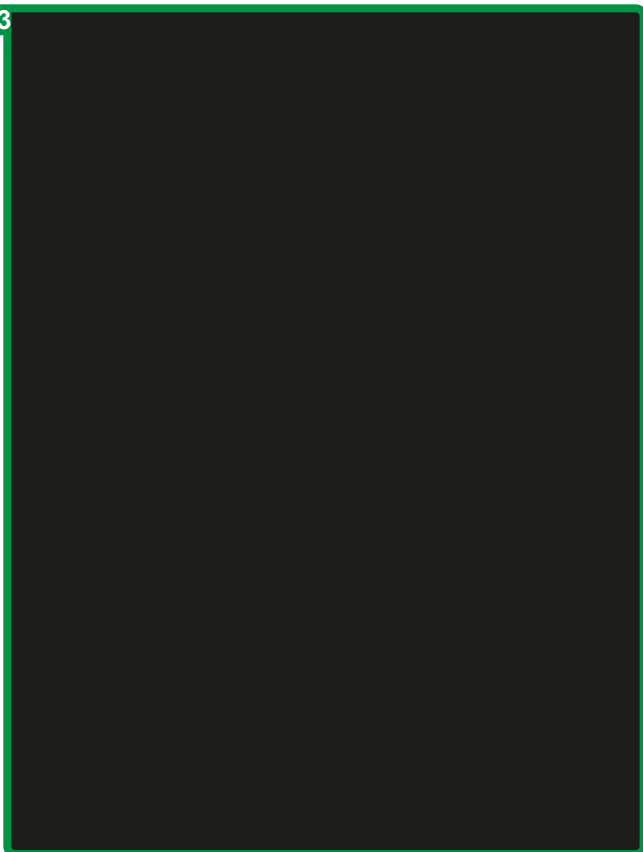
14

ר' יהודה disagrees because
– וכי מה תועלת יש לתינוקות ביין
What do children gain from drinking wine?
– אלא מחלקין להן קליות ואגוזין בערב פסח כדי שלא ישנו וישאלו
Instead, we give to them nuts or other snacks – so they
don't fall asleep, and ask questions at the סדר.

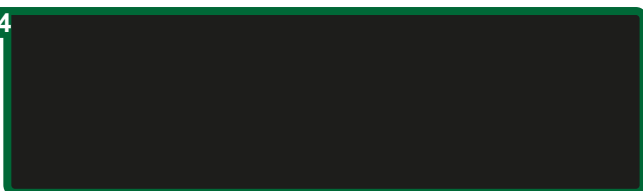
– חוטפין מצות בלילי פסחים רבי אליעזר
said that we would
snatch מצות from each other on the night of פסח to keep
the kids awake and asking questions.

only left the בית מדרש early on two days of the
year:
– ערב פסח so the fathers can put their children in for naps,
to enable them to stay up for the סדר – and
– ערב יו"כ so that they can feed their children.

13

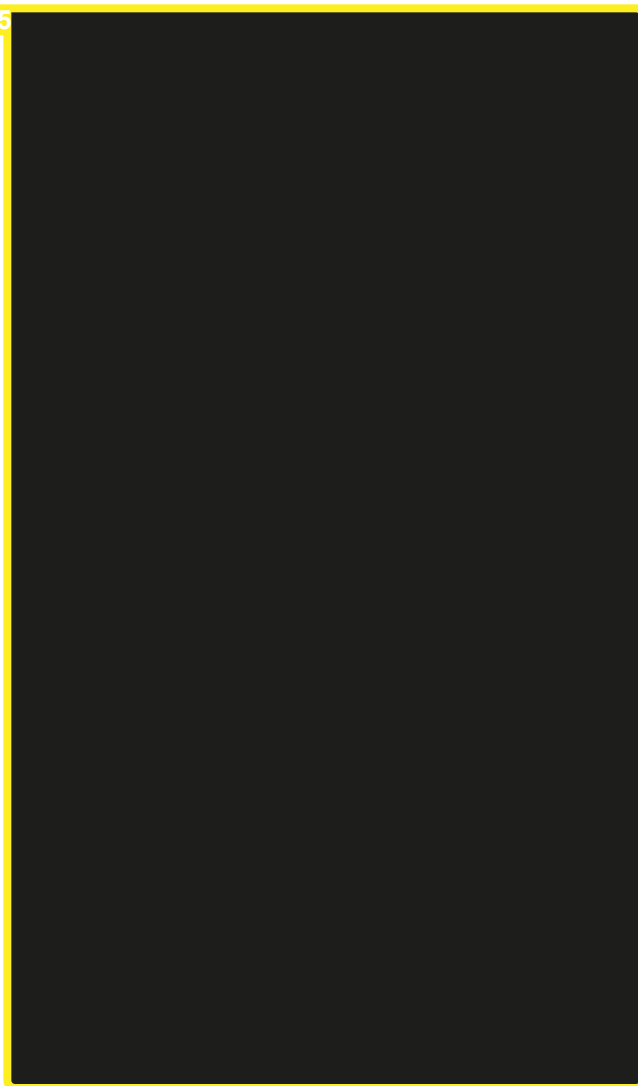
14

15

15

16

16

Dedicated By: _____

Review

DafHachaim.org

17

17

Blank writing area for item 17

18

18

Blank writing area for item 18

19

19

Blank writing area for item 19

20

20

Blank writing area for item 20

21

21

Blank writing area for item 21

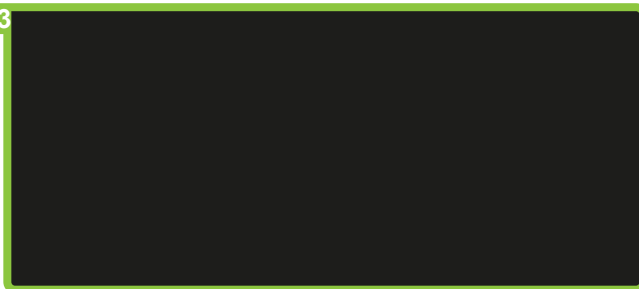
22

22

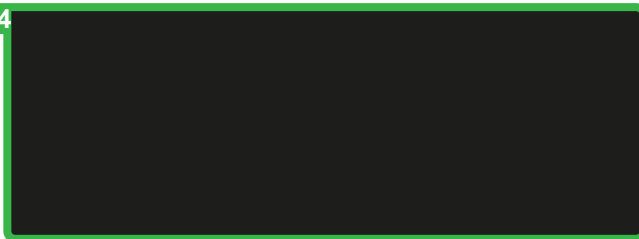
23

23

24

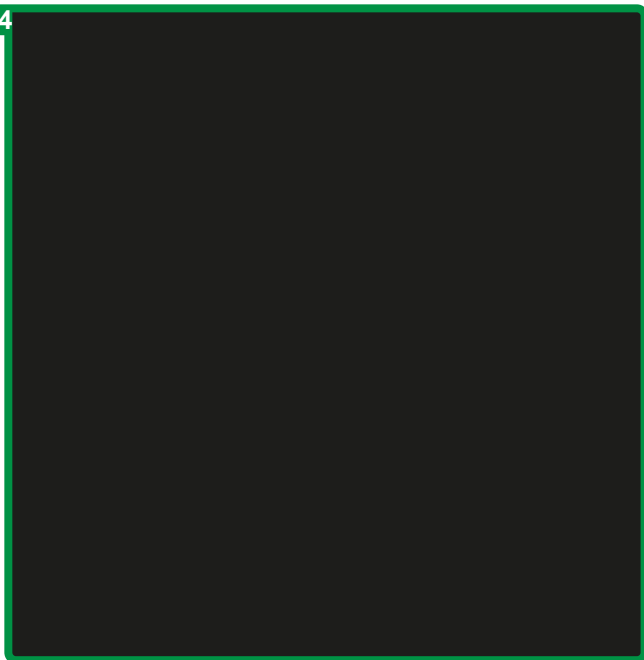
24

14

14

Dedicated By: _____

Review

DafHachaim.org